

LA GRUMET DEL MARINETA

Vicent Enric Belda

Il·lustracions de Maria Marel

TÀNDEM

Des d'una finestra de la casa de la iaia al carrer d'Agulló, la xiqueta Pau Fuster contemplava les primeres gotes de pluja d'una imprevista tempesta d'estiu; com es desfeien els núvols en un xàfec abundant i sorollós sobre les teulades de les cases del port.

No massa lluny, podia veure el dic de càrrega, amb una multitud de vaixells de vela amarrats; els pals dels velers eren com un bosc i els seus aparells dringaven com cascavells amb el vent.

Amb el temporal, els teuladins havien corregut a amagar-se entre les teulades.

—Hi, hi, hi! —es reien de la tempesta les gavines, que es deixaven portar ben alt pel vent.

Pau mirava el preciós món que l'envoltava amb els seus ulls marrons oberts de bat a bat, recolzant-se la barbeta en la mà. Ara que havia fet deu anys, Pau era una xiqueta molt somiadora; per això en tenia prou amb l'agradable aroma de la terra humida per la pluja per a oblidar-se de tot i dedicar tots els seus sentits a l'abstracció; és a dir, a flotar sobre la realitat amb la imaginació, mentre el seu cos es quedava a terra amb un aspecte distret. Mentrestant, a la terrassa veïna, la tieta Anna arreplegava de pressa i corrents la roba

blanca que havia oblidat penjada en un cordell. Al seu costat, l'oncle Petru, amb els muscles arrunsats i les mans a les butxaques, mirava feliç el cel gris.

L'oncle Petru era un mariner mercant. Havia arribat al port d'Exea ja feia molts anys, enrolat en un vapor que enarborava la bandera de Romania. En un passeig pels voltants del port, l'oncle Petru va conèixer la tieta Anna, que també era filla de mariner, i va decidir quedar-se a viure-hi per sempre més. Això, és clar, si no havia de navegar, perquè ja se sap que els mariners mercants van sempre viatjant pel món, i igual poden trobar-se al port de Richards Bay com al de Singapur, a Long Beach o a Shanghai, a Topolobampo o a Yokohama.

Tot i això, res semblava agradar més a l'oncle Petru, durant les seues curtes estades a terra ferma, que observar la tieta Anna atrafegada per casa i seguir-la sempre amb la mirada, i no deixar-la estar ni un minut.

—Eh, Pau —va cridar la tieta d'improvís, abocant-se per la barana de la terrassa—, vine-te'n a casa després de sopar i tastaràs uns pastissos molt bons que he preparat per a tu!

—A les deu en punt! —va contestar Pau immediatament. Després la xiqueta va tancar la finestra de la cuina i, curiosament, el diluvi que castigava el port d'Exea com si no haguera plogut mai es va allunyar cap a la mar i es va anar diluint en l'horitzó d'una manera tan ràpida com havia començat.

A la nit, Pau no havia volgut tastar les sardines que li havia servit la iaia Carlota, pensant només en els pastissos de la tieta Anna. Quan a les deu en punt va arribar a la casa dels oncles, la tieta ja l'esperava asseguda davant d'un tauler

de parxís per a fer una de les seues interminables partides. Tenia preparat un gran plat de pastissos de xocolate i també una gasosa.

Mentrestant, l'oncle Petru estava encara acabant de torcar els plats a la cuina i cantussejava despistat una cançó del seu país. La xiqueta va anar a seure amb la tieta i totes dues van començar a llançar els daus. Poc després va arribar l'oncle Petru i es va asseure al costat del balcó obert al carrer de bat a bat, mirant cap a la fosca mar amb ulls somniadors. Totalment distret en els seus records, el mariner es va preparar una pipa amb tabac i es va posar a fumar.

L'oncle era un home alt; conservava bastant bé els cabells i lluí un bigot espectacular. Els seus ulls eren blaus i menuts, però semblava que portaren en la mirada la llum de totes les mars per on havia navegat.

—Escolta, Pau —va preguntar l'oncle d'improvís—, com és que hui també dorms a la casa de la iaia?

—Bé... és que mon pare té molta faena. Diu que està escrivint un nou llibre i jo sembla que sempre el destorbe. «Vinga, Pau, ves-te'n a casa de la iaia Carlota, que sempre em distraus amb les teues fantasies!» —va respondre la xiqueta, imitant la veu de son pare.

—I la teua mare? —li va preguntar el mariner.

—Oh, a ella encara la tenim a Barcelona, cuidant l'avi Joan, que està malaltet.

—Vaja! —es va rascar el bigot l'oncle Petru—. Així, de segur que t'avorriràs bastant.

—M'agrada llegir de vesprada —va respondre resignada Pau—. Alguns dies vaig a la plaça de l'Església a veure passar

la gent, i d'altres vinc al port a pescar amb la meua canya de bambú, tot i que no faig altra cosa que marejar els peixos perquè un altre pescador més llest que jo els pesque per mi.

—I no tens res més a fer en tot l'estiu? —va insistir el mariner.

—Ja t'ho he dit, oncle: no tinc res a fer hui, ni tampoc demà, ni despús-demà, ni a l'altre, ni a l'altre... Ara que ho pense, encara falten quasi dos mesos perquè s'acaben per fi les vacances; llavors tornaré al meu col·legi a la ciutat i podré jugar cada dia amb les meues amigues.

—Hum... així potser podries... sí... clar, però per a això... no sé... —va dubtar en veu alta el mariner, mentre aspirava el fum de la pipa—. Quants anys tens? Suppose que ja deus saber nadar?

—Només em falten onze mesos i mig per a tindre onze anys, i és clar que sé nadar. Un dia, amb mon pare, vaig arribar des de la platja fins a una boia del port —va exagerar Pau, mentre es bevia l'últim glop de gasosa.

—Bé, t'explique, xiqueta: m'he enrolat com a timoner en una travessia curta. Cosa d'una o dues setmanes a tot estirar. Hi ha una goleta de tres pals que salparà d'ací amb cinc mil quilos de panses en direcció a Roma, al port de Civitavecchia, i que tornarà de seguida, carregada de lletilles. Potser podries vindre amb mi, si és que t'avorreixes tant.

—Un viatge en una goleta! —va exclamar Pau. Llavors se li va escapar un rot provocat per la gasosa, i es va fer tota roja.

—Bé... —va dubtar l'oncle—. El que passa és que no s'admeten dones en la tripulació. Però...

Llavors l'oncle Petru va anar fins a la perxa que hi havia a l'entrada de casa i va tornar amb una vella gorra de mariner,

amb visera i decorada amb una bonica àncora daurada. Es va posar darrere de Pau, li va arregar la llarga cua i li va posar la gorra.

—Podries vindre amb mi, si no t'importa fer-te passar per un xiquet.

—Oh, no digues bovades, Petru! —es va enfadar la tieta. Però en fixar-se bé en Pau, amb la gran gorra de mariner afonada fins als ulls, va pensar que bé es podria fer passar per un xiquet i, canviant d'actitud, va seguir:— Només necessitaràs uns pantalons i un parell de camisoles velles, que guardes dels meus fills —va assegurar la tieta Anna.

—Ah, i una altra cosa! —va suggerir l'oncle Petru—. No hauràs ni de buscar-te un altre nom, perquè ja saps que Pau significa 'pau', és a dir, la pau, que és un nom femení; però també és com Pol o Paül, que són noms de xic, no?

—És veritat! —es va sorprendre la xiqueta.

Mentrestant, la tieta havia anat a buscar la roba en un bagul de la cambra del terrat i havia tornat amb uns pantalons blancs i una camisola també blanca amb el típic coll de mariner amb rivets en blau. També havia trobat unes velles espadenyes de la talla de Pau, i la xiqueta s'ho va posar tot sense problemes. En un instant, un encantador grumet de deu anys va aparèixer com del no-res enmig de la sala.

Convençuda que aquell ardit funcionaria a la perfecció, la tieta Anna va moure el cap en senyal afirmatiu.

L'oncle Petru fabricava un parell de nuvolets amb la seua pipa i es mostrava també totalment convençut:

—És una goleta de tres pals, ja t'he dit, que s'anomena *Marineta*. Conec el seu capità des de fa alguns anys. Ja hem

navegat junts i ens coneixem les nostres manies. No hi posarà cap objecció, t'ho assegure, si jo em faig càrrec de tu. Hauràs de dormir a la cabina de la tripulació i, això sí, no molestar-me quan a la nit em trobe al meu lloc de timoner vigilant el rumb. A més, hauràs d'abstindre't de soltar eructes a taula: els mariners som persones educadíssimes!

—Vaja, perdó; ha sigut sense voler!

—Era una broma, dona; a la mar a ningú li importa un poc més de vent —va somriure el mariner—. En realitat, el *Marineta* és una goleta xicoteta, ja t'he dit, com d'estar per casa. Hauries, això sí, de demanar permís a ton pare. Salparem prompte; despús-demà...

L'endemà de matí, vestida ja d'aprenent de mariner, Pau se'n va pujar a un tramvia que arribava a la ciutat. És veritat que la gorra li quedava bastant gran i que quasi li tapava els ulls; també és cert que els pantalons eren molt amples, però ben lligats a la cintura amb una corretja, i a més amb la vella camisa marinera per damunt, ningú podia dubtar en veure-la que es tractava d'un autèntic grumet. Caminant un poc, després de baixar del tramvia, va arribar de seguida al carrer de Guimerà, esquivant la multitud de persones que anaven o venien del mercat en aquella hora.

Va entrar a sa casa sense tocar, ja que sempre deixaven la porta oberta. El seu pare, com era habitual, es trobava distret en una butaca, en sabatilles de dormir i vestit amb un batí ben fresc, al costat del balcó obert de bat a bat, llegint

uns folis arrugats. Després, amb un gest enfadat, va trencar les pàgines en mil miquetes, va escampar els trossets per l'aire com si foren confeti i va tornar a seure davant de la seua nova màquina d'escriure Underwood, any 1925, teclejant sorollosament com un autòmat.

—Eh, pare! Què et sembla si me'n vaig de viatge amb l'oncle Petru? —li va preguntar Pau, però la seua veu degué sonar tan lleu com la brisa que entrava pel balcó, i per això l'home no la va sentir. D'altra banda, ni tan sols s'havia fixat en l'uniforme de grumet que vestia Pau.

—Sí, amb l'oncle Petru, el mariner, el marit de la tieta Anna, els veïns de la iaia Carlota —va insistir.

Sense parar atenció, el pare de Pau havia començat a escriure, aquesta vegada de manera encara més ràpida. Els seus dits tornaven sobre el teclat, i línies i línies de lletres com camins de formigues anaven omplint tota la pàgina de manera vertiginosa. Tot i que tenia davant seu la filla, semblava que no la podia veure, com si es trobara en un altre món, a milers de quilòmetres de distància.

—Me'n vaig a Roma, papà! —va cridar més fort Pau a l'orella del seu pare, fent trompeta amb les mans.

—Eh, Pau, és que no veus que estic concentrat en el meu llibre? —va reaccionar cridant el pare, sense ni tan sols mirar-la—. Vinga, xiqueta, ves-te'n a casa de la iaia Carlota, que sempre m'estàs molestant amb les teues fantasies!

Quan Pau va tornar a casa de la iaia, l'anciana dormia profundament la becada de mitjan matí al balancí del menjador, al costat del balcó obert en direcció a la mar. La iaia Carlota dormia a totes hores i semblava que havia anat fent-se més

baixeta a poc a poc amb els anys. Així, adormida al balancí, a Pau li recordava un teuladí dormint en una branca.

—Eh, iaia, me'n vaig a Roma, amb l'oncle Petru! —va provar de despertar-la.

Però la velleta ni es va immutar.

—Eh, iaia, que me'n vaig a Roma! —va exclamar la xiqueta tornant a fer trompeta amb les mans.

—Bon viatge tingues, oroneta; dona records a les falcies! —va xiuxiuejar per tota resposta l'anciana sense obrir els ulls. Per culpa de l'edat, ja que la iaia Carlota tenia més de noranta anys, de vegades Pau la podia sentir que parlava mentre dormia, i altres vegades, quan estava ben desperta, deia coses que no semblaven tindre massa sentit.

Però bo, amb aquesta resposta tan estranya de la seua iaia, Pau s'havia afanyat a preparar-se una motxilla amb una poca muda i el seu raspall de dents, ja que intuïa que una aventura ben emocionant l'esperava.